

HANDBOEK VOOR GEMEENTEN BIJ GEMEENTELIJKE UITVAARTEN VAN OVERLEDEN MOSLIMS (ZONDER FAMILIE)

BIUN

BRANCHEVERENIGING ISLAMITISCHE
UITVAARTORGANISATIES NEDERLAND

WAT TE DOEN EN HOE TE HANDELEN?

DIT HANDBOEK IS ONTWIKKELD DOOR LID VAN DE BRANCHEVERENIGING:
AL-QADR UITVAARTZORG

INHOUDSOPGAVE

- **INLEIDING** 3
- **HOE HERKEN JE OF IEMAND MOSLIM IS?** 4
- **STAPPEN DIE GENOMEN WORDEN** 6
- **CONTACTGEGEVENS** 7
- BIJLAGE:**
- **LIJST MOSLIMLANDEN EN LANDEN MET GROTE POPULATIE MOSLIMS** 8

INLEIDING

WAAROM IS HET BELANGRIJK

Nederland telt volgens schattingen één miljoen moslims. Volgens artikel 18 van de Wet op de lijkbezorging dienen gemeenten in Nederland zorgvuldig om te gaan met de uitvaartwensen van alle inwoners, ongeacht hun geloofsovertuiging. Dit geldt in het bijzonder voor moslims, voor wie een begrafenis volgens islamitische richtlijnen van groot religieus belang is. Het gebrek aan kennis kan leiden tot onnodige incidenten en verontwaardiging binnen de moslimgemeenschap.

Een persoon die moslim is hangt de islam aan als religie. Conform religieuze voorschriften dient een moslim begraven te worden op islamitische wijze door middel van specifieke gebruiken en rituelen die diep verankerd zijn in alle moslimculturen. Het naleven van deze tradities wordt door moslims als een religieuze verplichting gezien en heeft een grote emotionele en spirituele betekenis. Dit valt daarom ook onder het recht om de religieuze vrijheid uit te oefenen, zodat men kan leven en sterven in overeenstemming met de eigen levensbeschouwing en gebruiken. Het respecteren van deze tradities is daarmee een essentieel onderdeel van het waarborgen van dit grondrecht.

AANLEIDING EN INCIDENTEN

Volgens artikel 20 tot 22 van de Wet op de lijkbezorging, is de burgemeester verantwoordelijk voor uitvaarten van mensen zonder nabestaanden of financiële middelen. Helaas worden moslims in dergelijke situaties regelmatig niet volgens hun religieuze tradities begraven, vaak zonder inschakeling van een islamitische uitvaartverzorger. In sommige gevallen heeft zelfs crematie plaatsgevonden, wat binnen de islam strikt verboden is. Dit heeft geleid tot onrust en verontwaardiging binnen de moslimgemeenschap. Hoewel de gemeenschap soms heeft kunnen voorkomen dat een crematie of niet-islamitische begrafenis doorging, was dit niet altijd mogelijk. In enkele gevallen moest de rechter ingrijpen om een islamitische begrafenis alsnog mogelijk te maken. Het is daarom cruciaal dat gemeenten zorgvuldig omgaan met de religieuze wensen van overledenen, ook wanneer er geen nabestaanden zijn.

VERPLICHTE ONDERDELEN

Voor de lezer van dit handboek is het essentieel om te weten welke minimale verplichtingen gelden omtrent begraven voor moslims en die betreffen het volgende:

- 1. De rituele bewassing (dodenwassing)**
- 2. Het Djanazah gebed (gebed voor de overledene)**
- 3. Begraven worden op een islamitische begraafplaats**
- 4. Begraven met het aangezicht richting Mekka (richting het zuidoosten)**

HANDBOEK MOSLIM OVERLEDENEN

Dit handboek biedt praktische handvatten om de bovengenoemde incidenten te voorkomen en ambtenaren die bij gemeenten werken, uit te rusten met de juiste kennis om adequaat te kunnen handelen in dergelijke situaties. De branchevereniging voor de islamitische uitvaart (BIUN) heeft een speciaal noodfonds opgericht voor deze doelgroep. Het DNF is een landelijk noodfonds voor arme moslims die hun eigen uitvaart niet kunnen bekostigen. Het fonds biedt (aanvullende) financiële hulp voor de bekostiging en kan dit kostenefficiënt doen door prijsafspraken met islamitische uitvaartverzorgers en islamitische begraafplaatsen.

HOE HERKEN JE OF IEMAND MOSLIM IS?

Wanneer een aanmelding binnenkomt van iemand die vermoedelijk moslim is, kan dit onduidelijke situaties creëren. Als er geen wilsbeschikking aanwezig is, hoe herken je dan of iemand waarschijnlijk moslim was? Welke stappen dienen daarna ondernomen te worden?

NAAM

1

Islamitische namen worden vaak gebruikt door moslims wereldwijd, maar dit is niet altijd een eenduidige indicator. Zo zijn er bekeerlingen in Nederland die geen traditionele islamitische naam dragen, maar wel als moslim hebben geleefd en conform hun religie begraven dienen te worden. Daarnaast bestaan er verbasteringen van islamitische namen die veel voorkomen in verschillende culturen en delen van de wereld.

Voorbeelden hiervan zijn:

- **Magomedov:** Een naam die Russisch lijkt, maar exclusief wordt gebruikt door moslims in islamitische delen van Rusland. Het is een verbastering van de naam Mohammed.
- **Fatoumata:** Een West-Afrikaanse verbastering van de Arabische naam Fatima, vaak gebruikt door moslims in die regio van de wereld.

Bent u onzeker over de herkomst van een naam en of deze mogelijk islamitisch is? Neem dan contact op voor eventuele raadplegingen (zie contactgegevens op pagina 7).

BASISREGISTRATIE PERSOONSgegevens (BRP) GEMEENTE

2

Bij een overledene kunt u via de BRP controleren wat het geboorteland is en nagaan of dit een moslimland betreft. In de bijlage vindt u een overzicht van landen waar de meerderheid van de bevolking moslim is, evenals landen met een aanzienlijk percentage moslims.

Daarnaast kunt u in de BRP controleren of de overledene nog familieleden heeft, zoals een partner, ouders, broers of zussen. Deze familieleden kunnen worden benaderd over de religieuze overtuiging van overledene.

3

MOSLIMGEMEENSCHAP

Bij twijfel over de religieuze achtergrond van een overledene kunt u contact opnemen met de regionale moskeekoepelorganisatie. Door de naam van de overledene aan hen door te geven, kunnen zij via hun netwerk van aangesloten moskeeën nagaan of iemand binnen de lokale moslimgemeenschap de overledene kende.

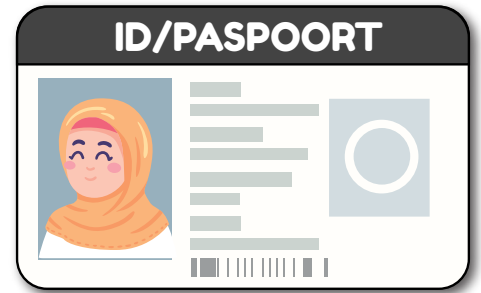
Bent u niet bekend met het netwerk van moskeeën? Neem dan contact met ons op. Wij hebben directe lijnen met moskeeën en moslimgemeenschappen door heel Nederland en kunnen u hierbij ondersteunen. Zie pagina 7 voor onze contactgegevens.

4

4

UITERLIJKE KENMERKEN

In sommige gevallen kunnen uiterlijke kenmerken op foto's van de overledene een indicatie geven of iemand moslim is. Zo is het bij vrouwen die een hoofddoek dragen zeer waarschijnlijk dat zij moslim zijn. Echter, bij mannen of vrouwen zonder hoofddoek is dit veel lastiger te bepalen.

Het is belangrijk om te benadrukken dat uitsluitend afgaan op uiterlijke kenmerken onvoldoende betrouwbaar is als methode om vast te stellen of iemand moslim is, met name in gevallen die betrekking hebben op mannen of vrouwen zonder hoofddoek. Deze methode kan uitsluitend als ondersteunend hulpmiddel worden gebruikt.

5

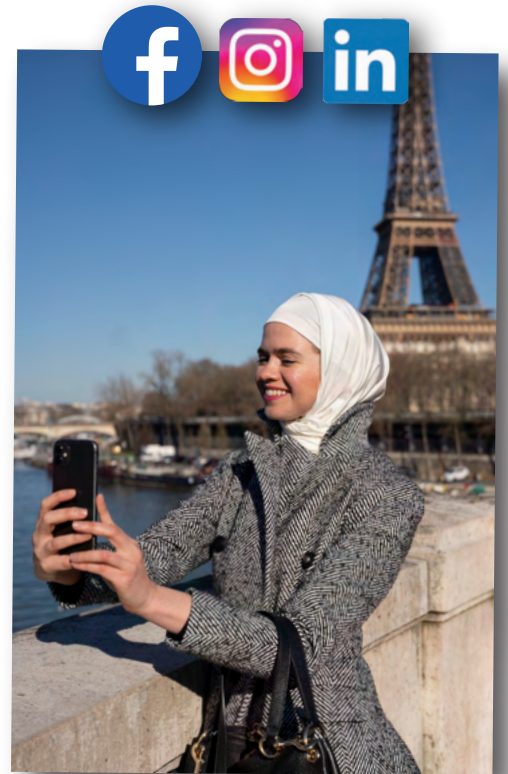
SOCIALMEDIA

Typ de naam van overledene in op zoekmachines zoals Google om te achterhalen of overledene een socialmedia account had. Controleer op zijn of haar socialmedia account of er tekst en beeldmateriaal te vinden is die kunnen duiden op het zijn van een moslim.

Voorbeelden van aanwijzingen zijn:

- Foto's of video's gemaakt in een moskee
- Berichten of afbeeldingen die verwijzen naar deelname aan islamitische feestdagen of tradities, zoals de Ramadan (vasten) of het Suikerfeest (Eid al-Fitr).
- Positieve berichten over de islam, zoals gedeelde teksten uit de Koran of uitspraken van de Profet Mohammed (Hadith).

Als u twijfelt, kan het nuttig zijn om personen op foto's te identificeren die mogelijk moslim zijn. U kunt hen benaderen om meer informatie te verkrijgen over de overledene.

?

TWIJFEL? RAADPLEEG ONS

Indien u ondanks bovenstaande stappen nog steeds twijfelt en extra advies nodig heeft, neem dan gerust contact op voor eventuele raadplegingen. Contactgegevens treft u aan op pagina 7.

STAPPEN DIE GENOMEN WORDEN

Wanneer vastgesteld is dat de overledene in kwestie hoogstwaarschijnlijk moslim was, dan kunt u de onderstaande stappen doorlopen om dit in goede banen te leiden.

1

CONTACTEER HET DJANAZAH NOODFONDS

De branchevereniging voor de islamitische uitvaart heeft een speciaal noodfonds opgericht. (DNF). Dit landelijk noodfonds biedt aanvullende financiële hulp aan moslims die niet hun eigen uitvaart kunnen bekostigen. De bedragen die vanuit de gemeente beschikbaar worden gesteld, zijn niet toereikend om iemand op islamitisch verantwoorde wijze te begraven. Daarom biedt het Djanazah Noodfonds aanvullende gelden ter beschikking en neemt daarbij de regie over de uitvaart zodat gegarandeerd wordt dat deze conform islamitische gebruiken plaatsvindt.

2

ONLINE AANVRAAG INDIENEN DJANAZAH NOODFONDS

Wanneer u naar www.djanazahnoodfonds.nl gaat, kunt u op het knopje “Aanvraag” klikken om een aanvraag in te dienen. Bij de vraag: “Hoeveel euro bedraagt de eigen bijdrage?” kunt u het bedrag invullen dat de gemeente beschikbaar stelt voor de uitvaart. Het DNF kan dan op basis daarvan het aanvullende bedrag berekenen en bekostigen.

Home

Over ons

Inzamelingen

Vragen

Aanvraag

Contact

AANVRAAG →

Aan het einde van het formulier dient normaal gesproken een bankafschrift van de laatste drie maanden van de overledene te worden aangeleverd. Indien u als verantwoordelijk ambtenaar weet dat de overledene geen financiële middelen had, dan hoeft u dit niet aan te leveren en kunt u een leeg bestand uploaden. Let erop dat u wel duidelijk aangeeft namens welke organisatie u handelt, bijvoorbeeld Gemeente [naam], en vermeld de afdeling waar u werkzaam bent. Het DNF zal vervolgens een uitvaartorganisatie aanstellen om de uitvaart te verzorgen.

Indien u als gemeente samenwerkt met een gecontracteerde uitvaartverzorger, dan kunt u hen doorverwijzen naar het DNF en dit handboek. Zo kan er contact gelegd worden met het DNF zodat de uitvaart conform islamitische richtlijnen plaats kan vinden. Het DNF zal de gecontracteerde uitvaartverzorger informatie geven en begeleiden in dit proces over de te ondernemen stappen.

3

NABESTAANDEN AANWEZIG

Als er nabestaanden aanwezig zijn en zij hebben recht op bijzondere bijstand, dan kunt u met hen of namens hen een aanvraag indienen bij het DNF voor financiële ondersteuning bij de uitvaart.

COLOFON

UITGEVER

Branchevereniging Islamitische
Uitvaartorganisaties Nederland
www.biun.nl - info@biun.nl

BIUN

BRANCHEVERENIGING ISLAMITISCHE
UITVAARTORGANISATIES NEDERLAND

AUTEUR

Al-Qadr Uitvaartzorg
www.q-uitvaart.nl
info@q-uitvaart.nl
085 800 1121

al-Qadr

Islamitische
Uitvaartzorg

NOODFONDS

Djanazah Noodfonds (DNF)
www.djanazahnoodfonds.nl
info@djanazahnoodfonds.nl
085 800 1252

DNF

DJANAZAH NOODFONDS

VERSIE EN DISCLAIMER

Versie: februari 2025

Disclaimer: voor inhoudelijke vragen met betrekking tot deze uitgave en de totstandkoming ervan kunt u contact opnemen met de auteur hierboven aangegeven.

BIJLAGE

MOSLIMLANDEN EN LANDEN MET GROTE POPULATIE MOSLIMS

Er bestaan volgens de meest recente schattingen twee miljard moslims op de wereld. Een kwart van de wereldbevolking bestaat uit moslims waardoor in vrijwel alle landen moslims te vinden zijn.

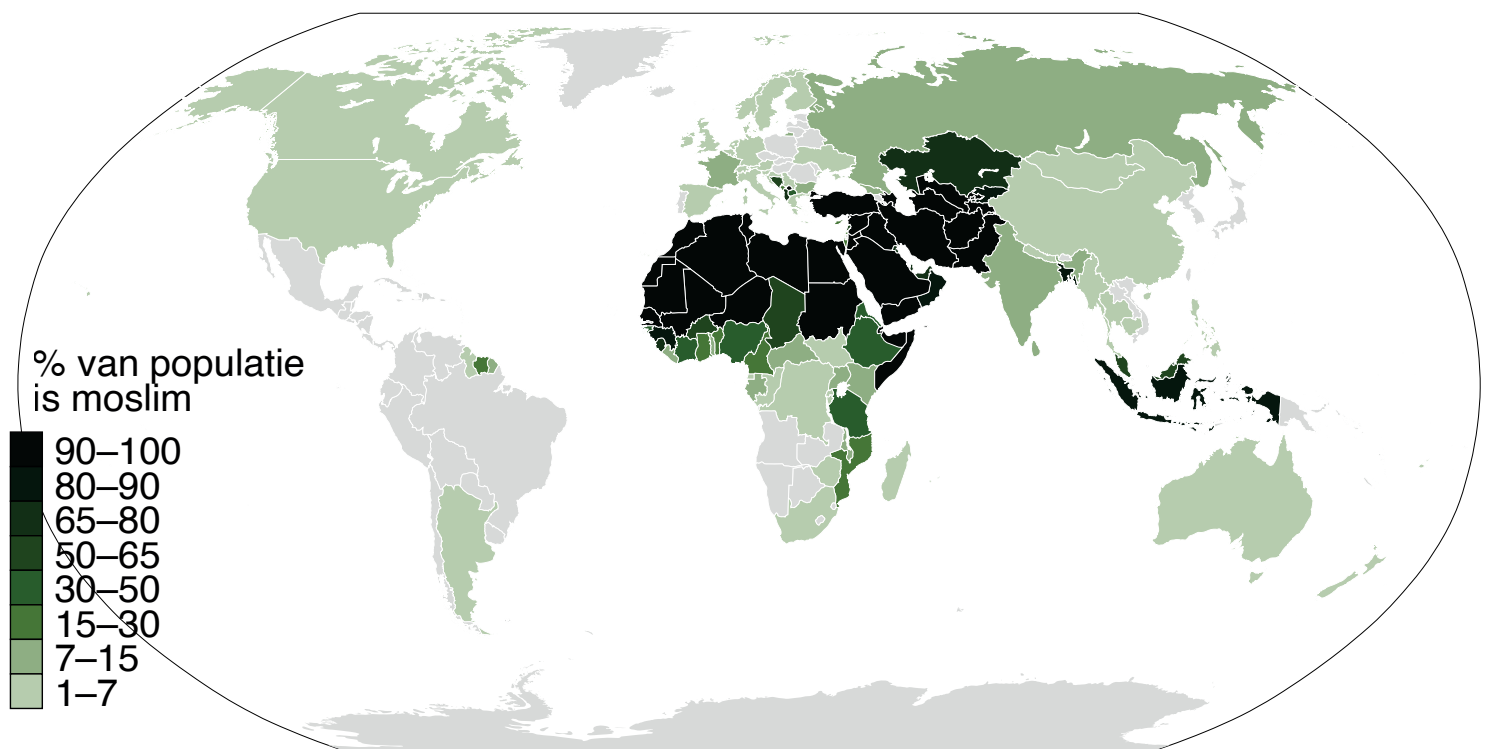
Er bestaan momenteel 57 moslimlanden waar de overgrote meerderheid moslim is. Daarnaast zijn er landen waar mensen met een moslimachtergrond in kleinere populaties leven die bestaan uit zowel inheemse bewoners als bewoners met migratieachtergronden.

Scan de QR-code om online een lijst in te zien waar u op alfabetische wijze een catalogus aantreft van landen met aanzienlijke moslimpopulaties.

SCAN DE QR-CODE

of ga naar q-uitvaart.nl/lijst-moslimlanden

*Percentages in bovenstaande kaart zijn van 2012 met als bron Pew Research
*Kaart door M. Tracy Hunter